

Nærings- og fiskeridepartementet

27. februar 2024

Innspill til utforming av en ny finansieringsordning overfor grønn industri

NHO og Norsk Industri viser til brev fra Nærings- og fiskeridepartementet hvor det bes om innspill til utforming av ny finansieringsordning overfor grønn industri. I dette brevet gir vi våre vurderinger av og tilrådninger til hvilke betingelser som bør gjelde for ordningen.

Vi har støttet opprettelsen av en ordning for grønn industrifinansiering i den viktige oppskaleringfasen, og ser frem til at ordningen trer i kraft. Bakgrunnen for ønsket om en slik ordning ligger i behovet for omstilling og mulighetene for å bygge ny industri og eksportnæringer i Norge, samtidig som det kan gi betydelige bidrag til å løse klimautfordringen. Andre lands satsinger på grønn omstilling, jobbskaping og motstandsdyktige verdikjeder utfordrer grønne investeringer i Norge, og det er fare for at norske industribedrifter taper posisjoner når rammebetingelsene er bedre andre steder. Blant annet setter Net Zero Industry Act (NZIA) og Temporary Crisis and Transition Framework (TCTF) rammer for en mulig akselerert Europeisk industriutvikling. Dette er bakteppet når norske industribedrifter nå skal konkurrere. En ny finansieringsordning overfor grønn industri kan bidra til å utløse relevante norske industriprosjekter som både kan bidra til det grønne skiftet og bygge industriell kapasitet, for eksempel innen batteri, hydrogen og CO₂-håndtering.

Ordningen vil i sin natur være vesensforskjellig fra andre ordninger i Eksfin, da prosjektene som finansieres over den nye ordningen har kommersielle eller tekniske kjennetegn som gjør det vanskelig å få garantier eller lån i markedet eller fra andre etablerte offentlige ordninger. Ordningen vil bidra med finansiering av prosjekter med høyere risiko enn det som er akseptabelt under Alminnelig garantiordning under Eksfin, og vil kunne inneholde et statsstøtteelement. Her treffer heller ikke Nysnø og Innovasjon Norges eksisterende ordninger. NHO og Norsk Industri vil understreke at det viktigste for ordningen vil være at den oppfyller formålet, og at det er underordnet hvor i virkemiddelapparatet ordningen plasseres. Samtidig vil vi påpeke at Eksfin har vist seg i stand til å etablere og forvalte denne type nye ordninger på en god måte. De har et godt nettverk innen bank og finansiering og erfaring med aktuelle kundegrupper. Slik sett virker Eksfin som det mest aktuelle stedet å plassere ordningen.

Vi anbefaler følgende:

Formålet med den nye finansieringsordningen overfor grønn industri bør være å fremme norsk eksport gjennom investeringer i oppskalering av grønne industriprosjekter.

Målgruppen bør være bedrifter og industrielle prosjekter som forventes å gi betydelige bidrag til norsk eksport og klimagassreduksjoner, direkte eller indirekte. Ordningens nedslagsfelt bør være innenfor alle deler av aktuelle verdikjeder, herunder produksjon av ferdige produkter, deler, tekniske løsninger og innsatsfaktorer.

Ordningen må utformes slik at den bidrar til å finansiere opp grønne prosjekter i en **tidlig og oppskaleringfase**, slik Stortinget har bedt om. Tidlig og oppskaleringfase bør forstås som det tidspunktet der en industribedrift allerede har utviklet og kvalifisert sine produkter, og der det er behov for å oppskalere produksjon. Behovet for ordningen ligger først og fremst i at vanlige banker ikke ønsker å gi lån til industriprosjekter i en slik oppskaleringfase, der behovet for sikkerhet er stort, men der mulighet for sikkerhet er begrenset. Dette gjelder for eksempel ved behov for

brofinansiering før det har kommet en kontantstrøm som kan gi sikkerhet for lånet, ved oppbygging av produksjon eller ved behov for leveransegaranti til kunden når virksomheten ennå ikke har levert produkter, eller mangler likviditet. Ordningen bør kunne bidra med garantier, lån, eller begge deler.

Behovet for ordningen finnes innen sektorer som hydrogen, batterier og CO₂-håndtering, men bør **ikke begrenses til enkeltbransjer**.

Lån under ordningen må kunne ha en **løpetid på opptil 10 år**, og vil normalt følge levetiden til investeringsobjektet.

For noen av prosjektene som kan søkes finansiert vil det være aktuelt med en tilpasset nedbetaling.

NHO anbefaler at det ikke settes noen begrensning på **størrelsen på et lån**, men at ordningen er behovsbasert og at Eksfin skal kunne behandle søknader løpende. Taket på 5 mrd. kroner bør kunne økes ved behov.

I Stortingets vedtak fremgår det at det skal opprettes en **markedsmessig finansieringsordning**, samtidig som det skal være uten konverteringsrettigheter og settes av et tapsfond. Dette kan være motstridende. Et sentralt spørsmål vil være om ordningen inneholder statsstøtte og behovet som da følger for **notifikasjon**. Vi tolker det slik at ordningen sannsynligvis vil inneholde statsstøtte, da det vil være utfordrende å finne en kommersiell aktør som vil gå inn på de vilkår som gis under ordningen.

Det er viktig at departementet har god dialog med ESA med tanke på behovet for notifikasjon. Når hjemmel for notifikasjon vurderes bør NFD ta hensyn til behovet for at ordningen kommer raskt på plass. I tillegg kan det antas at EU vil fortsette med sin satsing på industriell utvikling og ha et regelverk tilpasset dette.

Vi understreker at denne ordningen ikke vil være tilstrekkelig for fullt ut å utvikle grønne verdikjeder i Norge, men vil forhåpentlig avhjelpe noen av prosjektenes behov i fasen for oppskalering. Det bør også vurderes hvordan ordningen best kan spille sammen med relevante støtteordninger i EU, f.eks. EU Innovasjonsfond, EUs Hydrogenbank eller ordninger i enkeltland. Ellers vil vi understreke at nødvendigheten av å tenke helhetlig på virkemiddelapparatet fra tidlig FoU helt til industriell skalering.

Vi minner til slutt om den korte tiden som gjenstår til 2030 og den høye hastigheten vi ser i mange andre land har for å kutte utslipp og utvikle konkurransedyktige løsninger for dette. Denne nye ordningen vil kunne være en viktig ordning for utvikling av norsk grønn industri, og krever hastighet i utvikling og gjennomføring.

Vennlig hilsen

Næringslivets Hovedorganisasjon og Norsk Industri